BÀI GIẢNG: TRI THỨC NGỮ VĂN; LÁ CỜ THÊU SÁU CHỮ VÀNG – TIẾT 2
CHUYÊN ĐỀ: CÂU CHUYỆN CỦA LỊCH SỬ
MÔN: NGỮ VĂN
GIÁO VIÊN: NGUYỄN THỊ HỒNG LAN

MỤC TIÊU

- ✓ *Nhận biết được một số yếu tố của **truyện lịch sử** như: cốt truyện, bối cảnh, nhân vật, ngôn ngữ.*
- ✓ *Nhận biết được **chủ đề, tư tưởng** thông qua hình thức nghệ thuật của văn bản.Nội dung mục tiêu bài giảng.*
- ✓ *Thấy được **tinh thần yêu nước, ý chí chiến đấu** quật cường, mạnh mẽ của Trần Quốc Toản.*
- ✓ ***Phân tích** được một số yếu tố của truyện lịch sử thông qua Lá cờ thêu sáu chữ vàng.*
- ✓ *Tự hào về **truyền thống** dựng nước, giữ nước của cha ông.*
- ✓ *Có **tinh thần trách nhiệm** đối với đất nước, dân tộc.*

I. TRI THỨC NGỮ VĂN

II. HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

1 Đọc – tìm hiểu chung

2 Khám phá văn bản

b. Cuộc yết kiến với nhà vua

*** Nhân vật Trần Quốc Toản**

- Khi đứng trên bến Bình Than:

+ Hành động

"đứng thẫn thờ"

"mắt giương to đến rách"

"rong ngựa tìm vua quên ăn uống"

"muốn xô mấy người lính", "muốn thét to"

+ Suy nghĩ

"sẽ quỳ trước mặt xin quan gia cho đánh"

chỉ có việc đánh việc gì phải bàn đi bàn lại?"

"đến họ quan gia còn hỏi kế, sao ta là người gẫn gũi quan gia chẳng hỏi một lời?"

=> **Cảm xúc:** không phục, bất lực, sốt ruột, lo lắng => Xô ngã lính để xuống bến

- Khi bị quân Thánh Dực ngăn cản xuống bến:

+ **Lời nói:** đe dọa, cương quyết "*không buông ra, ta chém!*"

+ **Hành động:**

- *"tuốt gươm", "trừng mắt", "mặt đỏ bừng"*
- *"vung gươm múa tít", giằng co với đám quân*

=> Dũng cảm, cương quyết, kiên định, một mực muốn yết kiến nhà vua.

=> **Lí do:** nóng lòng lo lắng cho an nguy đất nước.

- Khi nói chuyện với Chiêu Thành Vương:

+ Hành động: *cúi đầu thưa; đứng phắt dậy, mắt long lên.*

+ Lời nói: gấp gáp, cương quyết, thể hiện rõ lập trường.

=> Sự tức giận cùng cực của Hoài Văn Hầu trước ý kiến chủ hoà.

- Khi nói chuyện với vua Thiệu Bảo

+ Hành động: *chạy xồng xộc, quỳ xuống tâu vua, tiếng nói như thét, run bắn, cúi rạp đầu, đỡ lấy quả cam, tạ ơn vua.*

+ Lời nói: kiên quyết, dõng dạc, lễ độ *"Xin quan gia cho đánh! Cho giặc mượn đường là mất nước."*

=> Tuy tức giận nhưng vẫn **giữ được khuôn phép** khi yết kiến vua. **Yêu nước, căm thù giặc sâu sắc.**

*** Nhân vật vua Thiệu Bảo**

- Tình huống lúc đó: Đứng giữa tình và lý:

+ Về lý: TQT làm trái mệnh vua ➔ phải chịu tội

+ Về tình: TQT lo việc nước việc dân ➔ đáng khen ngợi

- Cách vua giải quyết: Nói rõ lí do trước mặt quan tôi

+ Vẫn không cho phép TQT tham dự hội nghị

+ Bù lại thưởng cho chàng cam quý và khích lệ tinh thần vì nước vì dân

=> Thiệu Bảo là một vị vua anh minh, đức độ, giàu lòng yêu nước, trọng người tài.

c. Trần Quốc Toản sau khi yết kiến nhà vua

- Hành động

- "lủi thủi bước lên bờ"
- "quắc mắt, nắm chặt bàn tay lại", "tay rung lên vì giận dữ"
- "hai hàm răng Hoài Văn nghiến chặt", " hầm hầm trở ra"

- Suy nghĩ:

- "chỉ có việc đánh việc gì phải bàn đi bàn lại?"
- "Rồi xem ai giết được giặc, ai báo được ơn vua, xem ai hơn, ai kém. Rồi triều đình sẽ biết tay ta."

=> Tâm trạng của Hoài Văn: **tức, không cam lòng, vừa hờn vừa tủi.**

- Hành động bóp nát quả cam:

+ Tinh thần yêu nước cháy bỏng của Trần Quốc Toản.

+ Tính cách quyết liệt, kiên định, mạnh mẽ của Trần Quốc Toản.

+ Khát vọng bảo vệ đất nước của quân và dân Đại Việt.

- Nghệ thuật: Đan xen ý nghĩ của nhân vật với lời kể:

+ TQT: *Cha ta mất sớm, nên ta mới phải đứng rìa nhục nhã thế này!*

+ Những nhân vật khác: *Thực ra, vì nể chàng là một vương hầu, nên họ đã để cho chàng đứng đấy từ sáng.*

=> Bộc lộ suy nghĩ, tính cách của nhân vật.

- Tính cách của Trần Quốc Toản: Thể hiện qua mối quan hệ với các nhân vật khác:

+ Với vua: kính cẩn nhưng không e sợ

+ Với binh lính: uy quyền, có khí thế của một bậc vương hầu

+ Với bạn bè*: tự trọng cao*

=> Là thiếu niên trẻ tuổi yêu nước, quả cảm.

II. TỔNG KẾT

- Nội dung:

- Ca ngợi tấm lòng yêu nước của người thiếu niên trẻ tuổi Trần Quốc Toản.
- Ca ngợi khí thế hào hùng của nhà Trần và cha ông ta thời kháng chiến chống quân Nguyên – Mông.

- Nghệ thuật:

- Ngôn ngữ mang sắc màu lịch sử.
- Đan xen suy nghĩ nhân vật vào lời kể, khắc họa tâm lý nhân vật.

=> Thể hiện chủ đề tác phẩm: câu chuyện về người thiếu niên yêu nước Trần Quốc Toản.

ĐỀ BÀI

Câu 1: *Viết đoạn văn trình bày cảm nhận của em về chi tiết Trần Quốc Toản bóp nát quả cam.*

HƯỚNG DẪN GIẢI

Câu 1: [Đề bài]

Cách giải:

- Hình thức: 7-9 câu.

- Nội dung:

- Nêu được vị trí, thời gian, không gian, nguyên nhân, diễn biến chi tiết bóp nát quả cam
- Nêu cảm nhận về TQT (tâm lý, tính cách?)